

1. UVOD

Izvjescno je da se rizik prilikom učestvovanja u saobraćaju ne može izbjeći. On je uvijek prisutan, a vrlo često se pojavljuje kao vrlo neočekivan, u obliku saobraćajne nezgode i drugih oblika kojima se remeti bezbjednost saobraćaja. Upravo, sam cilj bezbjednosti saobraćaja jeste smanjenje broja saobraćajnih nezgoda. Svakako, na prvom mjestu je i sprječavanje saobraćajne nezgode. Međutim, da bi društvo moglo uspješno kontrolisati pojave u saobraćaju i efikasno zaštititi sve učesnike u saobraćaju ono prije svega mora zakonom regulisati oblast bezbjednosti saobraćaja. Upravo donošenjem zakona i podzakonskih akata društvo obezbjeđuje stanje u ovoj oblasti u kojem sankcioniše krivična djela i prekršaje u saobraćaju.

Osvrćući se na stanje u domaćoj sudskoj praksi možemo primijetiti da veliku zastupljenost upravo imaju krivična djela ugrožavanja javnog saobraćaja. Međutim, to ne oslikava realno stanje o kršenju saobraćajnih propisa u našoj državi. Razlog tome je što određeni saobraćajni delikti koji za posljedicu imaju imovinsku štetu manjeg obima predstavljaju polje prekršajnog prava, a ne krivičnog. Često se događaju i greške u kojima se iz uvjerenja da se ne radi o pravom kriminalitetu i da su ova krivična djela najčešće učinjena iz nehata, sastavljanjem netačnog zapisnika na mjestu nesreće, učinilac goni samo za saobraćajni prekršaj, a ne za krivično djelo.

Pored toga, treba navesti da je ljudski faktor najčešći uzrok krivičnih i prekršajnih djela u saobraćaju, a velike ljudske žrtve i materijalne štete često su posljedica grubog i bahatog postupanja učesnika u javnom saobraćaju, njihovo krajnje nemarno i nehumano ponašanje prema bezbjednosti drugih lica ili prema imovini drugih. Zbog toga učesnici u saobraćaju treba da posvete veliku pažnju ne samo sopstvenoj bezbjednosti nego i bezbjednosti drugih učesnika, naročito ako uzmemo u obzir strogo predviđene kazne. Pored zakonom propisanih kazni koje mogu biti izrečene izvršiocu ovog krivičnog djela, treba imati na umu i onu koja ga najviše pogađa, a to je smrt bliske osobe u saobraćajnoj nezgodi koju je sam skrivio.

Prema tome, u sastavu savremenih krivičnih zakonodavstava nalaze se i odredbe koje kao objekt krivičnopravne zaštite imaju bezbjednost javnog saobraćaja. U Krivičnom zakoniku Republike Srpske te odredbe sadržane su u glavi trideset i prvoj pod naslovom Krivična djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja.

1. 1. Predmet, ciljevi i hipoteze istraživanja

Tema ovog diplomskog rada pod naslovom *Krivična djela i prekršaji protiv bezbjednosti saobraćaja* predstavlja sam predmet rada koji treba istražiti, a odnosi se na sagledavanje i istraživanje krivičnih djela i prekršaja u oblasti saobraćaja, te njihove zastupljenosti u Krivičnom zakoniku Republike Srpske i Zakonu o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini. Upravo, ova tema predstavlja pokušaj da se na tematski uobličen način progovori o krivičnim djelima i prekršajima u saobraćajnoj bezbjednosti, te njihovom sankcionisanju.

Ciljevi istraživanja ovog rada jesu:

- Sagledati pojam i definisanje krivičnih djela i prekršaja.
- Predstaviti krivična djela i prekršaje koji se odnose na ugrožavanje bezbjednosti saobraćaja.

Hipoteze istraživanja su:

Prilikom izvršenja krivičnih djela i prekršaja u javnom saobraćaju otvaraju se i nekoliko pitanja na koja treba odgovoriti. Ta pitanja ujedno predstavljaju i hipoteze ovog rada:

- Uloga krivičnog prava u ugrožavanju javnog saobraćaja;
- Krivična djela i prekršaji u ugrožavanju bezbjednosti saobraćaja;
- Krivičnopravne odredbe koje regulišu bezbjednost saobraćaja.

U ovom radu, istraživanje i sveukupnost, pokazaće da li su hipoteze dobro postavljene i da li će se u ovom radu na njih adekvatno odgovoriti.

1. 2. Metode istraživanja

U ovom radu, u skladu sa postavljenim problemom, primjenjene su određene metode u načinu rada, a sastoje se od niza postupaka i radnji kojima treba doći do određenog rješenja. Metoda analize i sinteze u osnovi daje cjelovit pogled na postavljeni problem. Prema tome, u ovom radu korištene su sljedeće metode istraživanja:

Metodom teorijske analize predmet istraživanja rastavljen je na sastavne dijelove, te se razmatranjem svakog dijela posebno ušlo u strukturu problema, a uočene su karakteristike svakog segmenta, njihove sličnosti, razlike i protivrječnosti.

Istorijskom metodom treba sagledati pojam krivičnih djela i prekršaja u krivičnim zakonima koji su se primjenjivali na prostorima BiH.

Metodom dedukcije koja se često koristi u društvenim naukama, cjelina je podijeljena na više elemenata. Korištenjem ove metode treba doći do novih spoznaja i stavova koji se mogu primijeniti u pravnoj nauci i njenom proučavanju.